

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 11. Quod modis peccetur contra hoc septimum decalogi præceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

arbitretur. unde videtur magis expedire, ut prudens confessorius in hac furvi materia, siue pro restitutione iniungenda, siue pro pœnitente suo ab hoc peccato infami deterrendo, rigidiorē potius quàm laxiorē sententiam amplectatur, ut sapienter monet Lessi. cap. 12. dub. 8.

Quæres I. quid censendum sit de eo, qui plura modica furta committit; Resp. cum distinctione: si enim per modica illa furta intendat conquirere notabilem aliquam quantitatem, peccat mortifere per illam pravam intentionem & etiam per quodvis exterius furtum licet modicum quod ex illa intentione fit: si verò absque tali intentione, sed ex occasione solum res aliquas modicas diversis vicibus furetur; licet unaquaque vice in particulari non peccet nisi venialiter ob materia levitatem ubi tamen res illæ simul iunctæ constituunt quantitatem notabilem ad peccatum mortale sufficientem; tunc si hoc advertat, resque illas iniuste acceptas velit retinere, aut aliquam aliamquæ quantitatem illam peccati mortalis ampleat denuò furripere, peccabit mortaliter, ut ex communi Doctorum consensu docet Lessi. supra. dub. 8. qui etiam rectè obsecrat moraliter loquendo maiorem quantitatem ad peccatum mortale requiri, quando quis eisdem diffitis temporum intervallis aliquid eidem subtrahit, quàm si brevi tempore, aut simul accipiat: item maiorem adhuc quantitatem requiri, quando quis à diversis modicis res furatur, quàm si ab uno eisdem res furetur; eo quod minus illi singuli lædantur, quàm si aliquis plus eorum illud damnum sustineret.

§. XI.

Quot modis peccetur contra hoc septimum Decalogi præceptum.

X paragr. præced. satis constat, quam varii sint & multiplices modi, quibus in hoc præceptum divinum peccatur.

Ac imprimis peccant contra illud, qui rem alienam

X 2 furam-

furantur, aut iniuste detinent, vel furari aut detinere iniuste volunt: qui debita non solvunt, aut solvere nimis diu differunt cum possint; praesertim si creditor dilationem illam molestè terat, aut ex illa incommodum aut damnum aliquod patiatur: qui cum violentia rem alienam rapiunt: qui metu iniuste incusso aut dolo aliquo aliterum adigunt, ut contractui oneroso, atque damno subscribat.

Qui rem aliquam suam vel sibi debitam apud alterum furtim surripiunt, quando illam commode alia ratione repetere possunt: praesertim si inde sequatur scandalum aliquod aut damnum alterius, cui licet innocenti furtum illud fortasse imputabitur.

Qui promissionem alteri serio factam, & ab eo acceptam in re notabili exequi nolunt: qui, cum sint alterius haeredes aut testamenti executores; illius debita aut legata solvere non curant.

Qui damnum aliquod alteri deliberatè inferunt, vel alterius damno cooperantur aliquo ex novem modis, quos memoriae iuvandae causa Doctores duobus his verbis complexi sunt:

Iussio consilium, consensus, palpo, recursus.

Participans, minus, non obstant, non manifestat.

1. *Iussione*, filios, servos aut, alias personas sibi subditas ad furtum faciendum, aut damnum alteri inferendum compellendo; aut furtum factum aut damnum illarum ratum habendo. 2. *Consilio*, alteri suadendo, vel promissionibus aut precibus illum permouendo. 3. *Consensu*, iniuste alicui actioni contentum praebendo. 4. *Palpatu* seu adulatione, ac ementitis laudibus alterum ad aliquod contra iustitiam faciendum inducendo. 5. *Recursu*, ostendendo vel praebendo refugium ijs, qui damnum iniustum alteri intulerunt; eorum instrumenta occultando aut iusta receptando, & sic peccatum illorum fovendo. 6. *Participatione* sive in praeda & lucro inde obveniente. 7. *Silentio* seu omissione correctionis; aut inhibitionis ad furtum aut damnum alterius impediendum necessariae, si sit

superior; vel recti & æqui consilij; si consultor vel debite vigilantia & custodia; si custos existit. 8. *Non obstando* damno, quod iniuste infertur; & id minimè faciendo, quo damnum impedire possit, præsertim si ad id ex officio teneatur. 9. *Non manifestando* malefactorem, cum ad id teneatur ex officio, siue ut damnum impediatur antequam fiat, siue ut resarciatur postquam factum est.

Peccant etiam contra hoc præceptum, qui rem aliquam emunt, quam sciunt, vel dubitant esse furtivam, ut sibi retineant; secus verò, ut eam verò domino restituant.

Qui res inventas, cum possint, vero domino non restitunt; vel diligentiam requisitam ad illum dignoscendum adhibere non curant.

Qui emendo, aut vendendo dolo vel fraude utuntur; qui rem aliquam notabiliter pluris vendunt aut minus emunt quam valeat: qui rem defectuosam pro integrâ vendunt, nec illius defectum occultum emptori patefaciunt: qui in pondere, numero, aut mensurâ fraudem aliquam committunt: qui monopolium aliquod iniuste faciunt: quando scilicet plures mercatores simul conspiciant, ut merces omnes alicuius generis cõmanant, easque postea ultra iustum pretium pro arbitrato suo vendant.

Qui servis aut mercenarijs stipendium debitum aut mercedem detinent, aut absque ulla ratione illius solutionem notabiliter differunt: quod quidem peccatum ad huc gravius est, si ex illa dilatione damnum, aut incommodum aliquod notabile illis obveniat.

Peccant etiam, qui ad lucrum in ludis, vel sponfionibus faciendum fraude, vel dolo utuntur: qui res alienas iudo & aleis exponunt; vel Proprias, sed alenda familiæ necessarias: qui alium minis, convitijs, fraude aliqua, &c. ad ludum pertrahunt: qui aleis & similibus ludis iure civili prohibitis immodicam pecuniæ quantitatem exponunt.

Denique contra hoc septimum præceptum peccant illi, qui ex mutuo usuras exigunt; quæ, quoniam variis artibus & plurimum teguntur & palliantur, idcirco paulò futius de illis agendum est.